

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED: Szerkesztőség: Deák Ferenc
u. 2. Telefon 13-33. - Kiadóhivatal,
Könyvtár és jegyiroda: Aradi
u. 8. Telefon 306. - Nyomda: Lőw
u. 19. Telefon 16-34. « « « « «

VASÁRNAP, 1927 FEBRUÁR 6

III. ÉVFOLYAM, 29. SZÁM

MAKÓ: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Uri u. 6. Telefon 151. szám. « « « «
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: Szerkesztőség
és kiadóhivatal: Református templom-
bazar. Telefon 283. szám. « « « « «

Előfizetési ára havonta 3-20, vidéken és a fővárosban 3-60, külföldön 6-40 pengő. Egyes szám 16, vasár- és ünnepnap 24 fillér.

Az önkormányzat szegedi rombolói és siratói.

A szegedi városi tanács tagjai, — mint a *Délmagyarország* beszámolt róla —, haragos döbbennel, elkéseredett izgalommal tárgyalták azokat a híreket, melyek a városi háztartások ellenőrzéséről szóló törvényjavaslat egyes rendelkezéseiről számoltak be. A városi tanács tagjai az *autonómia* sérelmét látják a javaslatban s tervbevett intézkedéseivel szemben indokoltnak tartanak a *legélesebb állásfoglalást* is.

A városi törvényhatóság önkormányzatát, a városi polgárság autonómiáját siratja — teljes joggal — a városi tanács. Ha a törvényjavaslatból törvény lesz, pedig *lesz belőle törvény*, akkor a magyar törvényhatóságok önkormányzati joga elérkezett a sir szélére.

És mégis, kicsit fonáknak, groteszknak tartjuk a városi tanács könnyeit, melyeket az önkormányzat készülő koporsója fölé potyogtat. Az önkormányzatnak megtestesítője a törvényhatósági közgyűlés, a városi tanács csak végrehajtó szerve a közgyűlésnek s rendelkezési jogot csak átruházott jogkörben gyakorolhat. Az autonómiának azonban a közgyűlés a szerve s az autonómiát gyakorló közgyűlés jogkörét kisajátító, az önkormányzati jogot elsorvasztó városi tanács kel most hirtelen — a kormánnyal szemben az autonómia védelmére. Ha a városi tanácsnak olyan szívbeli ügye az autonómia, miért nem védelmezte meg, miért nem bástyázta körül, a törvény végrehajtásával miért nem oltalmazta meg a *törvényhatóság* önkormányzati jogát s

miért csak akkor jajdul fel az autonómia védelmére hivatkozva, mikor a készülő törvény a városi tanácsok és városi üzemek gazdálkodásának ellenőrzését akarja lehetővé tenni a felügyeleti hatóság számára is?

Ne sirassa a városi tanács az autonómiát, hiszen

a polgárság önkormányzati jogát a városi tanács tette tehetetlenné.

Törvény parancsa, rendeletek intézkedései, közigazgatási bíróság döntései s belügyminiszterek hiteles törvénytárgyazatai *ellenére* a városi tanács mégis megtagadta a törvény végrehajtását, amikor az a törvényhatósági bizottság felfrissítését követelte meg. Ha a városi tanács őszinte féltője és védelmezője az autonómiának, akkor a törvény parancsának engedetlen megtagadásával nem győngített volna az önkormányzat szervének, a közgyűlésnek erejét, méltóságát és tekintélyét. A közgyűléssel szemben, tehát az önkormányzat megtestesítőjével szemben a városi tanács elment a törvények végrehajtásának megtagadásáig, türte az önkormányzat szervének megcsönkulását, előidézte életképtelenségét, csupán azért, hogy

a megrokkant ellenőrzés és elerőtlenedett irányítás árnyékában kiteljesedhessen a polgármesteri mussolinizmus és tanácsai omnipotencia.

A kormányhatalomtól ne féltse a városi tanács az autonómia *morzsáit*, amikor ő maga *lakomákon* fogyasztotta az önkormányzat erejét, pecsenyéjét és édességét. A városok tanácsai — s a mi tanácsunktól ne tagadjuk meg az *elsőséget* — az utóbbi évek gyepőlten gazdálkodásával nem védték meg a központi hatalom állandó törekvéseivel szemben a törvényhatóságok önkormányzatát, de *indokot, érveket, jogszerű alapot* nyújtottak az *autonómiák megrendszabályozására*. Amikor a pénzügyminiszter az önkormány-

zatokról szóló törvényjavaslatot beterjesztette, hivatkozott arra is, hogy van város, ahol a legszükségesebb beruházások helyett kölcsönpénzből — *strandfürdőt* akarnak létesíteni. A *szegedi strandfürdő terve* így *előkelő helyre került: a törvényhatósági autonómiát* korlátozó törvényjavaslat miniszteri indoklásába.

Szegedet, Szeged város gazdálkodását a szegénypadra ültette le az ország nyilvánossága előtt a pénzügyminiszter.

S ott vannak

a városi üzemek,

melyeknek vezetése a legkiválóbb eszköz a polgárság önkormányzatának szisztematikus elsorvasztására. A városi üzemek gazdálkodása ki van vonva a törvényhatósági közgyűlés

a szabad királyi városi szabadkömüvesség,

meghagy a közgyűlésnek, vagy, aminek már alig van jelentősége a városi háztartás szempontjából. Amíg azelőtt szenvedélyes viták folytak abban a kérdésben, hogy az alsóközponti bikaistálló tetejét újra kell-e zsindelezni, ki kellene cserélni a felsővárosi székütközés gémes kutjának ágfáját, vagy új csónakot kell-e beszerezni a tápéi komp mellé, ma *meg se kérdezik a városi közgyűlést, amikor sok százmillióért vásárolnak színházi díszletet, autóbust, vagy milliárdos megrendeléseket tesznek s milliárdokat követelő üzemeket* — példa rá a színház — *közszégesitenek*. Ez a gazdálkodás, a vagyonkezelésnek ez a rendszere sokkal *kiméletlenebb támadás* az ön-

a városi tanács nem az autonómiát félti, hanem impériumát, a törvények keretein túl növesztett hatáskörének korlátatlanságát.

Az autonómiát nem most kellene kezdeni védelmezni. Az autonómia védelmében végre kellett volna hajtani a törvény parancsát, mely a virilis névjegyzékének évenkénti kiigazítását rendeli el. Az autonómia védelmében nem lett volna szabad szembehelyezkedni az al a törvényes rendelkezéssel, mely a törvényhatósági bizottság választott tagjainak évenkénti pótlását teszi kötelezővé. Az autonó-

ellenőrzése alól. A költségvetésben csak azoknak az üzemeknek számadásai szerepelnek, melyeket a városi tanács a nyilvánosság elé terjesztendőkné tart. S így az a helyzet állt elő, hogy

amíg jelentéktelen szövetkezetek és részvénytársaságok nyilvános számadásra kötelezettek, kénytelenek évenkénti üzleteredményüket a nyilvánosság elé tárni, addig a városi üzemek, melyeknek pedig mind a százharmincezer városi lakos részvényese, vagy üzletrészes, a nyilvános ellenőrzés s a törvényhatóság önkormányzati szerve elől elvonják üzletmenetüket s gazdálkodásuk, a városi vagyonnal való gazdálkodásuk módjának és eredményességének ellenőrzését.

A megcsönkult közgyűlés megcsönkult jogkörébe már csak az tartozik, amit az *üzemigazgatóság* titokzatos testülete, ez

kormányzat elve ellen, mint a tanácsnok urakat az utolsó nemesi felkelésre fölharsonázó törvényjavaslat. Bármilyen elvi, sőt világnézleti ellentétek álltanak is bennünket a kormányzati politikával szemben, kimondjuk bátran és valljuk nyíltan:

a városi polgárságnak sokkal nagyobb érdeke az, hogy a városi üzemek ellenőrzés alá kerüljenek, mint az, hogy az autonómia fentartásának ügyével a városi gazdálkodás módját, a mi vagyonunknak a mi bőrünkre menő kezelését elvonják a nyilvánosság ellenőrzése alól.

S kimondjuk nyíltan azt is:

mia védelmében nem lett volna szabad elutasítani azt az indítványt, mely a városi üzemek üzleteredményének a városi költségvetésbe való felvételét kívánta. Az autonómia védelmében nem lett volna szabad tervszerűen és kiszámítottan előidézni azt az állapotot, mely az önkormányzatot megvalósító közgyűlést

fejblólintó Imrék

önrendelkezési és cselekvőképességétől megfosztott s csupán a közigazgatás solemnitását szolgáló gyülekezetté degradálta.

A városi tanács azonban szó nélkül hagyta pusztulni formában és lényegben egyaránt az igazi önkormányzatot, az önkormányzat szellemét és lényegét, amikor az önkormányzat megcsönkulása saját hivatali hatáskörét növelte s a törvény és szabályrendeletek által megszabott hatáskört a közigazgatási omnipotenciává fokozta,

csak akkor döbben meg s »merész ajakát csak akkor ereszti hadidalnak«, amikor a kormány elérkezettnek látja az időt a városi tanácsok gyepőlten vagyonkezelésének megrendszabályozására.

Minden ellenzéki álláspontunk mellett is igazat kell adnunk a pénzügyminiszternek

Inkább végezze a kormány, mint ne végezze senki.

A városi tanács most nem azért jajdul fel, mert ezt a törvényhatósági közgyűlés helyett a kormány akarja végezni, hanem azért, mert — *végezni akarja valaki*. Az önkormányzat halálát sirató könnyei ezért méltóbbak volna a — *krokodilushoz*.

A választások eredménye által az uralom biztonságának teljességéhez jutott el a kormány s most kiteljesedett uralma elől el akarja takarítani az önkormányzatok romjait is.

A városi tanács, az öncélúvá vált köz-